

ENHET
Enheten för Ekonomisk politik
HANDLÄGGARE
Thomas Carlén

DATUM
2020-04-24
ERT DATUM
2020-04-20

DIARIENUMMER
20200150
ER REFERENS
Fi2020/01877/S1

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

En tillfällig förstärkning av stödet vid korttidsarbete

Sammanfattning av LOs synpunkter

LO tillstyrker promemorians förslag att tillfälligt förstärka stödet vid korttidspermittering genom möjligheten till arbetstidsminskning med 80 procent av ordinarie arbetstid.

LO tillstyrker promemorians förslag att utöka handläggande myndigheters kontrollmöjligheter, inklusive oannonserade besök, av företag som beviljats stöd för korttidspermittering.

LO är kritisk till promemorians förslag att arbetstagaren ska bära en större andel av kostnadsminskningen vid 80 procents arbetstidsminskning jämfört med 60-procentsnivån. Om fördelningen i de befintliga nivåerna av arbetstidsminskning används skulle arbetstagare och arbetsgivare dela lika på kostnaderna vid 80 procents arbetstidsminskning. LO anser att det är rimligt och att det följer den logik som redan finns i systemet.

LO anser att det allvarliga ekonomiska läget motiverar en tillfällig möjlighet till heltidspermittering (en arbetstidsminskning på 100 procent) under en kortare period. LO anser att problematiken kring detta går att lösa.

LO anser att den tillfälliga möjligheten till arbetstidsminskning med 80 procent enbart bör gälla för företag med kollektivavtal. Detta skulle vara en effektiv kontrollmekanism av missbruk av stödet.

Övriga synpunkter kring korttidsarbete

LO anser att staten på lämpligt sätt bör stödja insatser för utbildning och kompetensutveckling under den frigjorda tiden.

LO anser att lönetaket i korttidspermitteringssystemet bör höjas för att ytterligare avlasta företagens kostnader och öka incitamenten att även permittera mer höglönade arbetstagare.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

LO anser att den statliga lönegarantin bör baseras på den tidigare lönen och inte på den tillfälligt lägre lönen under permitteringstiden.

LOs synpunkter och ställningstaganden

LO välkomnar förslaget om ett tillfälligt förstärkt stöd vid korttidspermittering. Korttidspermittering är en träffsäker åtgärd som riktar sig till företag som drabbas hårt av krisen. Det förstärkta systemet kommer att motverka krisens negativa effekter på sysselsättningen och bromsa ökningen av arbetslösheten. Erfarenheterna från tidigare kriser visar att de negativa konsekvenserna för arbetsmarknaden och arbetstagarna kan bli långvariga. Hög arbetslöshet under en längre tid, gradvis försvagat humankapital bland arbets sökande och försämrad matchning på arbetsmarknaden skapar på sikt stora problem som bör undvikas.

LO anser att det är mest logiskt att bygga vidare på det befintliga systemet när ytterligare en nivå av arbetstidsminskning på 80 procent införs utöver de tidigare nivåerna på 20, 40 och 60 procent. Det talar för att arbetsgivaren ska bära en större del i fördelningen mellan arbetsgivare och arbetstagare i takt med att den offentliga subventionen till arbetsgivaren ökar. LO delar därför inte promemorians argument att arbetstagaren skall bära en större andel av kostnaden, jämfört med 60-procentsnivån, än arbetsgivaren. Enligt promemorian skall arbetstagaren stå för 15 procent av kostnaden för den uteblivna arbetstiden och arbetsgivaren för 10 procent, vilket vid 80 procents arbetstidsminskning motsvarar en löneminskning på 12 procent medan arbetsgivaren står för 8 procent. Om förhållandet på 60-procentsnivån hade använts på 80-procentsnivån skulle arbetstagare och arbetsgivare åtminstone istället stått för 10 procent vardera. LO anser att det är en mer rimlig kostnadsfördelning.

LO anser att den allvarliga krisen motiverar tillfälliga möjligheter till heltidspermittering (en arbetstidsminskning med 100 procent) under en kortare period. LO är medveten om att detta inte är oproblemiskt. Den tillfälliga sänkningen av arbetsgivaravgiften kan, under vissa omständigheter, innebära att företag skulle kompenseras för mer än 100 procent av sina lönekostnader. Enligt reglerna om korttidspermittering är det dessutom tillåtet att permittera anställda som har lönebidrag. Bidraget, som i vissa fall kan uppgå till 80 procent av lönekostnaderna, skulle tillsammans med subventionerna i övrigt innebära en mycket hög negativ lönekostnad. Detta skapa starka incitament att korttidspermittera anställda som står långt ifrån arbetsmarknaden, och därmed motverka lönebidragets syfte. Att överkompensera företagen, på grund av arbetsgivar sänkningen och subventionerade anställningar, är inte rimligt. Men LO anser att dessa problem skulle gå att lösa.

Ett annat uppenbart problem med heltidspermittering är att riskerna för missbruk ökar. Detta gäller även vid höjningen av arbetstidsminskningen till 80 procent. LO välkomnar därför förslagen att ge handläggande myndigheter ökade möjligheter att kontrollera de företag som har beviljats stöd vid korttidspermittering. Ett extra generöst system för statligt stöd till företag kräver extra kontrollfunktioner.

LO anser att ett så pass generöst system för statligt stöd (oavsett om det är 80 eller 100 procents arbetstidsminskning) motiverar krav på att företag som vill utnyttja det förstärkta stödet har kollektivavtal. Det är en beprövad erfarenhet, bland annat från arbetsmarknadspolitiken, att riskerna för missbruk är större bland företag utan kollektivavtal som tar emot statliga medel.

Med kollektivavtal kommer flera kontrollfunktioner av företagen. Det handlar dels om att företagen har långtgående skyldigheter att informera och förhandla med fackliga företrädare, dels genom möjligheten för facket att begära att få se löneutbetalningar och arbetscheman som rör medlemmarna. Därtill finns möjligheter att utkräva skadestånd vid avtalsbrott. Anställda har, oavsett om de är medlemmar i facket eller inte, möjlighet att rapportera missbruk och avtalsbrott till det berörda fackförbundet som kan vidta åtgärder.

Om företaget dessutom är medlem i en arbetsgivarorganisation, och inte enbart har ett hängavtal, finns ytterligare en kontrollfunktion från arbetsgivarsidan. Fackförbund som får uppgifter om missbruk kan då vända sig till behörig arbetsgivarorganisation och meddela att ett av deras medlemsföretag inte följer lag och avtal.

I det tillfälliga systemet med korttidspermittering kan arbetsgivare få statligt stöd för uppsagda anställda under uppsägningstiden. LO anser att det är olyckligt då dessa statliga medel syftar till att undvika uppsägningar och värna sysselsättningen.

LO delar promemorians slutsats att det tillfälligt förstärkta stödet för stöd vid korttidspermittering troligen inte får större och permanenta konsekvenser för den ekonomiska jämställdheten eller inkomstfördelningen. Detta eftersom stödet endast gäller i tre månader. LO vill dock understryka att utvärderingar av stödet måste inkludera jämställdhets- och inkomstfördelningsanalyser.

Andra synpunkter kopplade till systemet med korttidspermittering
LO anser att staten på lämpligt sätt bör stödja insatser för utbildning och kompetensutveckling under den frigjorda tiden för arbetstagare som deltar i korttidsarbete och korttidspermittering. Detta kan ske i likhet med förslagen i SOU 2019:10.

LO anser att lönetaket i det statliga systemet för korttidsarbete bör höjas och indexeras. För det första ger det företagen större kostnadsavlyftning. För det andra har en del andra länder högre lönetak än Sverige, vilket motverkar det uttalande syftet att systemet med korttidsarbete ska stärka svensk konkurrenskraft mot andra länder. För det tredje riskerar lönetaket att minska företagets incitament att permittera högavlönade anställda, vilket kommer att påverka situationen för anställda i lägre lönelägen. Lönetaket ska endast gälla för företagen. Arbetstagarna bör få samma ersättningsnivåer under som över taket.

I en allvarlig kris ökar riskerna för konkurser, trots möjligheter till korttidspermittering. Det kan leda till att många arbetstagare blir föremål för den statliga lönegarantin. LO anser att den statliga lönegarantin skall baseras på den tidigare lönen, innan korttidspermitteringen, och inte på den tillfälligt lägre lönen under permitteringen. Det ska inte vara förknippat med långsiktiga risker för arbetstagaren att delta i korttidspermittering.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Karl-Petter Thorwaldsson

Thomas Carlén
Handläggare